

Innst. 66 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:122 S (2014–2015)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø og Karin Andersen om barnefat- tighdom

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at barnetrygd holdes utenfor utmålingen av sosialhjelp.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke barnetrygden for enslige forsørgere.
3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke søskentillegget i barnetrygden, med særlig vekt på familier med tre eller flere barn.
4. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å justere opp barnetrygden i tråd med lønnsveksten.
5. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke engangsstønadene.
6. Stortinget ber regjeringen styrke kvalifiseringsprogrammet, slik at flere får utdanning og hjelp til å komme seg i arbeid.
7. Stortinget ber regjeringen styrke tiltaket Jobbsjansen, slik at flere får hjelp til å komme i arbeid.
8. Stortinget ber regjeringen utvide ordningen med gratis kjernetid i barnehage og SFO.
9. Stortinget ber regjeringen styrke bostøtteordningen for barnefamilier.
10. Stortinget ber regjeringen sikre at alle barn har tilgang på utstyrlån til fritidsaktiviteter og at

barn fra økonomisk vanskeligstilte familier har tilgang på ordninger tilsvarende opplevelseskort, organisert enten i regi av det offentlige eller i regi av frivillige organisasjoner.

11. Stortinget ber regjeringen styrke tilbudet om støtte til ferie for barn i økonomisk vanskeligstilte familier.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Komiteen ba i brev av 28. mai 2015 om statsrådets vurdering av forslaget. Statsrådets svarbrev av 4. september 2015 følger vedlagt.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Dag Terje Andersen, Fredric Holen Bjørdal, Lise Christoffersen og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Stefan Heggelund, lederen Arve Kambe, Bente Stein Mathisen og Bengt Morten Wenstøb, fra Fremskrittspartiet, Ingebjørg Amanda Godskesen og Erlend Wiborg, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Venstre, Sveinung Rotvatn, og fra Sosialistisk Venstreparti, Kirsti Bergstø, viser til representantforslaget som inneholder en rekke forslag for å styrke ordninger som påvirker barn og barnefamiliers situasjon. Komiteen merker seg at bakgrunnen for dette forslaget er at omfanget av barnefattighdom øker i Norge.

Komiteen registrerer at arbeidet med å redusere fattigdom, og særlig barnefattigdom, har hatt oppmerksomhet i lang tid. Regjeringen Stoltenberg la frem «Handlingsplan mot fattigdom» i 2007 som ble revidert i flere omganger, og regjeringen Solberg har lagt frem strategien «Barn som lever i fattigdom» i 2015. I tillegg til disse planene har problemstillingen vært berørt i flere andre planer og dokumenter.

Komiteen mener at tiltak for å bekjempe fattigdom må bygge på både langsiktige og forebyggende tiltak. For å redusere ulikheter må strukturelle og samfunnsmessige forhold gjøre at færre lever av lave inntekter. Det må være et mål at vi i Norge fortsatt har et samfunn med små forskjeller og like muligheter og at vi fører en politikk som bygger opp under slike målsetninger.

En politikk for å utjevne forskjeller og bekjempe fattigdom må alltid ha som mål at flest mulig skal være i arbeid og at utforming av virkemidler må bygge opp under dette.

Det er barn med innvandrerforeldre og enslige forsørgere som oftest lever i familier med lav inntekt. Disse har lavere tilknytning til arbeidslivet, og gruppen blir derfor oftere berørt når arbeidsledigheten økes.

I en situasjon der arbeidsledigheten stiger vil derfor de som tradisjonelt er sårbare i arbeidslivet, møte ekstra utfordringer. Derfor er det viktig at arbeidet med inkludering intensiveres og at det legges vekt på kompetanse, slik at flere kan komme i arbeid.

Komiteen mener derfor det er riktig og nødvendig å styrke innsatsen for å motvirke situasjonen på arbeidsmarkedet, slik at flere kan forsørge seg gjennom lønnsarbeid.

For de som ikke kan delta i arbeidslivet må ordninger sikre at familier kan delta i samfunnslivet og at barna ikke utestenges fra sosiale aktiviteter. Derfor er det nødvendig med treffsikre ordninger som sikrer et anstendig inntektsgrunnlag for alle.

Barnehager og fellesskolen er arenaer som sikrer at sosiale forskjeller utjevnes, og det er derfor nødvendig at disse tilføres ressurser som gjør at de kan legge til rette for dette.

Når det gjelder de konkrete forslagene, krever de konkret oppfølging i budsjettet, og komiteen viser til de enkelte partienes merknader og de forslag som fremmes i budsjettbehandlingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, mener at de viktigste tiltakene for å bekjempe fattigdom er en god skole som utjevner sosiale forskjeller og et åpent arbeidsliv med plass til alle.

Flertallet viser til samarbeidsavtalen med Kristelig Folkeparti og Venstre om utarbeidelse av en tiltakspakke rettet mot barn og unge som vokser opp

i fattige familier, noe som regjeringen har fulgt opp i budsjettene for 2014 og 2015. I 2014 ble det innført en nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom, som er videreført og styrket i 2015. Ordningen bidrar til at barn og unge som lever i familier med svak økonomi kan delta i fritidsaktiviteter, få støtte til utstyr og at familier kan få tilgang til ferieopplevelser.

Flertallet er opptatt av en mer målrettet bruk av støtteordningene, slik at ordningene treffer barn og unge med størst behov. Derfor ble stipendordningen i videregående skole endret. Stipendsatsene er økt med 50 pst., men gis nå kun til elever som kommer fra familier der mors og fars samlede inntekt er lav. Det innebærer en økning på 10 000 kroner mer i året til de elevene som virkelig trenger stipendet.

Flertallet viser til inneværende års budsjett hvor samarbeidspartiene har styrket tilbudet om gratis kjernetid i barnehagen til fire- og femåringer fra lavinntektsfamilier. I tillegg er det innført en sosial profil på barnehagebetalingen, med moderasjonsordninger i barnehageprisen. Fra og med 1. mai 2015 har alle familier med lavere inntekt enn 473 000 kroner per år fått redusert barnehagepris.

Flertallet innser at barnefattigdom er en sammensatt problematikk, derfor må innsatsen bli mer helhetlig. Departementer og instanser som har ansvar for barn og familier, må bli bedre på å samarbeide og samordne innsatsen og tiltakene slik at barnefattigdom kan reduseres.

Flertallet viser til regjeringens nylige fremlagte strategi mot fattigdom, «Barn som lever i fattigdom». Strategien varer fra 2015 til 2017 og er den første i sitt slag. Strategien viser vei når det gjelder samhandling. Den inneholder 64 tiltak på seks departementers ansvarsområder. Strategien følges opp med forslag om en samlet bevilgningsøkning i ulike departementer på 255 mill. kroner i budsjettet for 2016, sammenlignet med saldert budsjett for 2015.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at barnehage og skole er viktige arenaer for å utjevne sosiale forskjeller og at en skolehverdag der flere aktiviteter legges til den tida alle barn er samlet på skolen, vil forsterke utjevnningen.

Derfor er det Arbeiderpartiets mål at vi på sikt erstatter skolefritidsordningen (SFO) med en helhetlig skoledag der opplæring, skolefritidsordning, leksehjelp av god kvalitet, kulturaktiviteter og fysisk aktivitet gir elevene et tilbud tilpasset barns behov for læring og utvikling. For å få til dette er det viktig med en bedre kommuneøkonomi. I statsbudsjettet for 2016 styrkes kommuneøkonomien med om lag 3 mrd. kroner i Arbeiderpartiets alternative budsjett, noe som gir rom for blant annet økt satsing på barn og unges psykiske helse og barnevern.

Disse medlemmer er opptatt av at alle gis muligheter til å få en utdanning og at det i noen sammenhenger vil være riktig å gi ungdom som ikke har fullført utdanning mulighet til det innenfor de tiltak som settes i gang via Nav-systemet. Et gjennomført skoleløp gir den enkelte større muligheter for å kunne forsørge seg gjennom egen inntekt enn når elevene dropper ut av utdanning.

I en situasjon der flere blir arbeidsledige må antall tiltaksplasser økes for å sikre at færrest mulig blir satt utenfor arbeidslivet. Kvalifiseringsprogrammet skal gi dem som ikke har hatt en fast tilknytning til arbeidslivet, muligheter til å bli kvalifisert for arbeid og gjennom det øke sin inntekt.

Disse medlemmer merker seg at regjeringen har nedsatt et utvalg som skal se på tjenestetilbudet og overføringsordninger som retter seg mot barnefamilier. Disse medlemmer viser i den forbindelse til regjeringens forslag om endringer i barnetillegget i uføretrygden i statsbudsjettet for 2015. Dette forslaget var beregnet til å gi en innsparing på 590 mill. kroner samtidig som det ble foreslått store kutt i formuesskatten. Også forslagene om å øke inntektsgrensen for sykepengen og omsorgspenger, samt forslaget om kutt i overgangsstonaden, vil ramme dem som har minst. Det er, slik disse medlemmer ser det, vanskelig å se sammenhengen i regjeringens politikk dersom målet er å redusere forskjeller i samfunnet.

Disse medlemmer mener det er nødvendig å forsterke ordninger som retter seg mot barn i familier som har lave inntekter. I Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett økes bevilgningen til arbeid mot barnefattigdom i storbyer med 5 mill. kroner, ordningen med gratis kjernetid for barn i familier med inntekt under 417 000 kroner utvides til å gjelde treåringer, ordningen med gratis kjernetid i SFO utvides med 30 mill. kroner, samt at ordningen med gratis kjernetid i barnehage i Groruddalen videreføres etter 1. juli 2016 med 22 mill. kroner. I tillegg styrkes tiltaket Jobbsjansen med 10 mill. kroner utover regjeringens forslag for å medvirke til at flere med innvandrerbakgrunn gis muligheter for arbeidstrening.

Disse medlemmer viser også til at bostøtten økes med 200 mill. kroner i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, noe som vil bety en forbedret økonomisk situasjon for de som har lave inntekter. Til sammen utgjør dette tiltak som retter seg mot målgruppen på 291 mill. kroner utover regjeringens forslag til statsbudsjett for 2016. I tillegg kommer styrkingen av kommuneøkonomien som blant annet gir rom for en økning på 200 mill. kroner til arbeid med barn og unges psykiske helse og 200 mill. kroner til styrking av det kommunale barnevernet.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil vise til at det er ulike måter å måle omfanget av barnefattigdom på, men at dette medlem ikke kjenner til én offisiell fattigdomsdefinisjon eller fattigdomsgrense i Norge. Dette medlem vil vise til at de aller fleste registrert bosatt i Norge har bolig, klær og de mest nødvendige forbruksgodene, og at det dermed kan virke ulogisk å kalle noen for «fattige» i Norge. Med omgrepet barnefattigdom i 2015 forstår dette medlem derfor det slik at noen norske barn eller ungdommer har tilgang til færre goder og muligheter enn det jevnaldrende har. Dette medlem vil understreke at dette kan komme av ulike årsaker som kan ha sammensatte forklaringer. Det offentlige bør generelt ikke korrigere for hele forskjellen i tilgangen barn og ungdom har til ulike goder og muligheter.

Dette medlem vil understreke at full sysselsetting og små inntektsforskjeller er den mest effektive måten å forhindre fattigdom i Norge på. Med et godt utbygd tilbud av likeverdige, offentlige tjenester som barnehage, skole og helse mv. medvirker det offentlige til å motvirke økonomiske forskjeller både på kort og lengre sikt. Videre virker kontantytelser til – og subsidierte tjenester for – barneforeldre generelt positivt for husholdninger med barn og spesielt positivt for lavinntektshusholdninger med barn. I tillegg gir også ulike andre målrettede tiltak, som gratis lån av diverse utstyr til fritidsaktiviteter mv. finansiert av det offentlige, til bedre kår for lavinntektsfamilier med barn. Alt dette er gode og viktige offentlige virkemidler for å motvirke forskjeller i levekår mellom barn og ungdom i Norge.

Dette medlem vil her sitere følgende flertallsmerknad fra kapittel 1.2 under overskriften «Politikk for bedre fordeling og mindre fattigdom» i Innst. 222 S (2011–2012), jf. Meld. St. 30 (2010–2011), sitat:

«Arbeidsmarkedspolitikken og makroøkonomisk politikk påvirker den primære inntektsfordelingen gjennom å påvirke sysselsetting og inntektsutvikling. Den primære inntektsfordelingen kan endres gjennom inntektsoverføringer i trygdesystemet og utforming av skattesystemet. Dette gir den sekundære inntektsfordelingen. Forbruksmulighetene påvirkes også av at viktige velferdstjenester tilbys gratis eller til lav kostnad av fellesskapet. Helse og omsorg, kultur og bolig kan være eksempler på dette. En offensiv forbrukerpolitikk vil også påvirke folks økonomiske ressurser.»

Dette medlem vil vise til at det fremgår av «Barn som lever i fattigdom – regjeringens strategi (2015–2017)» at andelen norske barn som lever med inntekter under 60 pst. av medianinntekten i minst tre år i strekk, de siste årene har blitt stadig større. Fra rapporten siteres:

«Økningen i andelen innvandrerbarn i lavinntektsgruppen henger sammen med at det har vært en økning av antallet barn med innvandrerbakgrunn de siste 10-15 årene, og det har vært en økning i antall barn med bakgrunn fra land der fattigdomsrisikoen tradisjonelt har vært høy. Den høye fattigdomsrisikoen i enkelte landgrupper, henger igjen sammen med at de voksne har problemer med å komme inn på det norske arbeidsmarkedet.»

Dette medlem vil understreke at tilbudssjokket i det norske arbeidsmarkedet som følge av den ikke-regulerte EØS-innvandringen siden utvidelsene av Den europeiske union (EU) østover i 2004, har gitt lavere produktivitetsvekst, lavere lønnsvekst og større forskjeller, jf. «Rapport nr. 2–2015» fra Senter for lønnsdannelse. Videre vil dette medlem understreke at full sysselsetting i det norske arbeidsmarkedet fordrer en regulert tilbudsside i det norske arbeidsmarkedet – ikke-regulert innvandring umuliggjør full sysselsetting og små inntektsforskjeller. Videre vil dette medlem understreke viktigheten av en grundig analyse av de økonomiske behovene for å heve gruppene med innvandrerbarn i lavinntektsgruppen til et ønsket inntektsnivå, samt en vurdering av hvilke økonomiske konsekvenser dette får for ytterligere EØS-innvandring mv.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en analyse av de økonomiske behovene for å heve husholdninger med barn til et inntektsnivå som reduserer forskjellene mellom tilgangen disse barn og ungdommer har til ulike goder og muligheter, og ber videre om en vurdering av hvilke økonomiske konsekvenser dette vil ha på kort og lengre sikt.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen fører en politikk for økte forskjeller. Kutt i barnetillegg for uføre og innstramming i reglene for overgangsstønad forsterker problemet med barnefattigdom i Norge, samtidig som skatteletter til dem som har mest fra før forsterker forskjellene mellom fattig og rik.

Dette medlem mener at for mye av fattigdomspolitikken i Norge, inkludert regjeringen Solbergs strategi «Barn som lever i fattigdom», handler om å avbøte situasjonen for fattige barn, i stedet for å bekjempe selve fattigdommen. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti støtter avbøtende tiltak, men mener det viktigste er å bekjempe fattigdom. Da må folk få mer å leve av og fellesskapsløsningene må styrkes.

Dette medlem viser til at blant annet Unicef har slått fast at økt barnetrygd kan være det viktigste tiltaket for å redusere antallet fattige barn i Norge. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstre-

parti i sitt alternative statsbudsjett lønnsjusterer barnetrygden og hever den for enslige forsørgere og familier som har mange barn. Kommunenes mulighet til å trekke fra barnetrygden når sosialhjelp utmåles fjernes, slik at barn som vokser opp i familier som mottar økonomisk stønad, får levekår som er mer likeverdige sammenliknet med andre barn.

Dette medlem mener at et krafttak mot barnefattigdom må heve ytelsene, styrke den sosiale boligpolitikken og gjøre det enklere å kvalifisere seg og få seg en jobb. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett øker antall tiltaksplasser for arbeidsledige og innfører en ny ungdomsgaranti som sikrer unge under 25 år rett til arbeid, aktivitet eller kvalifisering. I Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett styrkes også tiltak som kvalifiseringsprogrammet og Jobbsjansen, slik at flere får mulighet til å jobbe. Dette medlem mener det er behov for en fremtidig opptopping av engangsstønad. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett fører en sosial boligpolitikk, hvor man blant annet øker boligtilskuddet for vanskeligstilte.

Dette medlem mener at barn som vokser opp i fattige familier må få like muligheter som andre barn til å delta på fellesarenaer som skole og SFO. Det inkluderer og gir fellesskap, og det gjør også at barn lærer mer. Barn bør ikke stenges ute fra det fellesskapet fordi foreldrene deres har lite penger. Dette medlem viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor man utvider ordningen med gratis kjernetid i barnehage og SFO.

Dette medlem mener at en solid kommuneøkonomi er viktig for å styrke kommunenes innsats mot barnefattigdom. Dette medlem viser til at man i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett øker kommunenes inntekter med om lag 5 mrd. kroner utover regjeringens forslag.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at barnetrygd holdes utenfor utmålingen av sosialhjelp.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke barnetrygden for enslige forsørgere.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke søskentillegget i barnetrygden, med særlig vekt på familier med tre eller flere barn.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å justere opp barnetrygden i tråd med lønnsveksten.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke engangsstønaden.»

«Stortinget ber regjeringen styrke kvalifiseringsprogrammet, slik at flere får utdanning og hjelp til å komme seg i arbeid.»

«Stortinget ber regjeringen styrke tiltaket Jobbsjansen, slik at flere får hjelp til å komme i arbeid.»

«Stortinget ber regjeringen utvide ordningen med gratis kjernetid i barnehage og SFO.»

«Stortinget ber regjeringen styrke bostøtteordningen for barnefamilier.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at alle barn har tilgang på utstyrs lån til fritidsaktiviteter og at barn fra økonomisk vanskeligstilte familier har tilgang på ordninger tilsvarende opplevelseskort, organisert enten i regi av det offentlige eller i regi av frivillige organisasjoner.»

«Stortinget ber regjeringen styrke tilbudet om støtte til ferie for barn i økonomisk vanskeligstilte familier.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen gjennomføre en analyse av de økonomiske behovene for å heve husholdninger med barn til et inntektsnivå som reduserer forskjellene mellom tilgangen disse barn og ungdommer har til ulike goder og muligheter, og ber videre om en vurdering av hvilke økonomiske konsekvenser dette vil ha på kort og lengre sikt.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at barnetrygd holdes utenfor utmålingen av sosialhjelp.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke barnetrygden for enslige forsørgere.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke søskentillegget i barnetrygden, med særlig vekt på familier med tre eller flere barn.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å justere opp barnetrygden i tråd med lønnsveksten.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke engangsstønaden.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen styrke kvalifiseringsprogrammet, slik at flere får utdanning og hjelp til å komme seg i arbeid.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen styrke tiltaket Jobbsjansen, slik at flere får hjelp til å komme i arbeid.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen utvide ordningen med gratis kjernetid i barnehage og SFO.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen styrke bostøtteordningen for barnefamilier.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen sikre at alle barn har tilgang på utstyrs lån til fritidsaktiviteter og at barn fra økonomisk vanskeligstilte familier har tilgang på ordninger tilsvarende opplevelseskort, organisert enten i regi av det offentlige eller i regi av frivillige organisasjoner.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen styrke tilbudet om støtte til ferie for barn i økonomisk vanskeligstilte familier.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:122 S (2014–2015) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø og Karin Andersen om barnefattigdom – vedlegges protokollen.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 24. november 2015

Arve Kambe
leder

Rigmor Aasrud
ordfører

Vedlegg**Brev fra Arbeids- og sosialdepartementet v/statsråden til arbeids- og sosialkomiteen, datert 4. september 2015****Representantforslag 122 S (2014-2015) fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø og Karin Andersen om barnefattigdom (Dokument 8:122 S (2014-2015))**

Jeg viser til brev av 28. mai 2015 der arbeids- og sosialkomiteen ber om statsrådets vurdering av forslag i dokument 8:122 S (2014-2015). Representantforslaget inneholder elleve forslag. Jeg vil kommentere forslagene etter en tilsvarende inndeling. Da forslagene gjelder tiltak som også sorterer under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet, gis dette svaret i samråd med disse departementene.

Forslag

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at barnetrygd holdes utenfor utmålingen av sosialhjelp.

Jeg viser til at økonomisk stønad etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven) er en subsidær og behovsprøvd ytelse. Lovens system er at alle inntekter skal tas hensyn til ved utmåling av stønad. Hvis barnetrygd medregnes fullt ut som inntekt i beregningen av økonomisk stønad, må det tilsvarende tas hensyn til utgifter knyttet til barnet på utgiftssiden.

Ifølge kommunenes rapportering gjennom KOSTRA regner flertallet av kommunene barnetrygden som inntekt ved utmåling av økonomisk stønad, mens noen kommuner holder barnetrygden utenfor. Det er også variasjoner i kommunenes veiledende satser for barns livsopphold. Hvordan kommunene behandler barnetrygden ved beregning av stønad til barnefamilier, skal i prinsippet ikke ha betydning for størrelsen på utmålt stønad. Hvis barnetrygden medregnes som inntekt, skal det tilsvarende tas hensyn til utgifter knyttet til barnet på utgiftssiden. Kommunene må, uavhengig av beregningsmåte, foreta en vurdering av hva som er et forsvarlig livsopphold i det enkelte tilfellet. Hvis tjenestemottaker har barn, skal det etter gjeldende regelverk tas særlige hensyn til deres behov i disse vurderingene.

Dersom kommunene skal pålegges å holde barnetrygden utenfor ved utmåling av stønad, vil det måtte reguleres i loven. Hvis kommunene følger opp intensjonene med en slik lovbestemmelse,

vil det i prinsippet innebære at samme utgifter dekkes to ganger, av staten som barnetrygd og av kommunen som økonomisk stønad. Jeg mener dette vil være uheldig. Så lenge loven ikke inneholder normerte satser vil en slik lovregulering dessuten ikke være en garanti mot at kommunene i praksis likevel velger å ta hensyn til en inntekt som barnetrygd. Mange kommuner vil trolig foreta en tilpasning i form av lavere veiledende satser for barns livsopphold. Eventuelle økte overføringer til kommunene for å kompensere for økte sosialhjelpsutgifter vil da ikke nødvendigvis komme barnefamiliene til gode.

Regjeringen fremmet 19. juni 2015 en lovproposisjon der det foreslås en endring i sosialtjenesteloven som medfører at kommunene skal holde barns inntekt fra arbeid i fritid og skoleferier utenfor ved vurdering av søknader om økonomisk stønad (Prop. 147 L (2014-2015)). Formålet med lovendringen er å bidra til at barn i familier som mottar økonomisk stønad på lik linje med andre barn vil kunne bedre sin egen situasjon gjennom inntekt fra arbeid og få nyttig erfaring fra arbeidslivet. Regjeringen mener at hensynet til en likebehandling når det gjelder barns inntekter veier tungt. Prinsippet om økonomisk stønad som en subsidær ytelse fastholdes i forhold til andre typer inntekter.

2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke barnetrygden for enslige forsørgere.

Regjeringen har satt ned et offentlig utvalg om støtten til barnefamiliene. Utvalget skal beskrive det offentlige tjenestetilbudet og overføringsordningene til familier med barn under 18 år, herunder bl.a. barnetrygd, foreldrepenger og engangsstønad. Utvalget skal særlig vurdere om det bør gjøres endringer i barnetrygden. Utvalget skal for eksempel vurdere om differensiering etter antall barn er formålstjenlig. Utvalget kan også drøfte ordningen med en ekstra barnetrygd til foreldre som ikke bor sammen. Utvalget skal også vurdere ulike modeller for omfordeling av barnetrygden slik at den i større grad målrettes mot fattige familier, for eksempel behovsprøving.

Utvalgets anbefalinger vil gi grunnlag for å vurdere eventuelle endringer i ordningene.

3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke søskentillegget i barnetrygden, med særlig vekt på familier med tre eller flere barn.

Det vises til svar på forslag 2.

4. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å justere opp barnetrygden i tråd med lønnsveksten.

Det vises til svar på forslag 2.

5. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke engangsstønad.

Engangsstønaden er viktig for fattige familier, dersom mor ikke har opptjent rett til foreldrepenger gjennom yrkesaktivitet. Barne-, likestillings- og inkluderingsministeren viser til at engangsstønaden ved fødsel og adopsjon har økt med 25 prosent fra 2013 til 2015. Den er fra 1. januar 2014 hevet fra 35 263 kroner til 38 750 kroner. I statsbudsjettet for 2015 er engangsstønaden hevet til 44 190 kroner fra 1. januar 2015. Eventuelle forslag om ytterligere økninger vil bli vurdert i forbindelse med framleggelsen av framtidige statsbudsjetter. Engangsstønaden vil være en del av det offentlige utvalgets samlede gjennomgang av støtten til barnefamilie.

6. Stortinget ber regjeringen styrke kvalifiseringsprogrammet, slik at flere får utdanning og hjelp til å komme seg i arbeid.

Kvalifiseringsprogrammet retter seg mot personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne, som har ingen eller svært begrensede ytelser i folketrygden. Formålet med programmet er å bidra til at flere i målgruppen kommer i arbeid. Tilbudet skal gis til personer som vurderes å ha mulighet til å komme i arbeid gjennom tettere og mer forpliktende bistand og oppfølging.

Kvalifiseringsprogrammet skal være arbeidsrettet og individuelt tilpasset. Det skal inneholde arbeidsrettet tiltak og arbeidssøking, og kan inneholde tiltak som kan være med på å støtte opp under og forberede overgang til arbeid. Fullføring av grunnskolen er et eksempel på opplærings tiltak som støtter opp under muligheten for arbeid og aktiv deltakelse i samfunnet. Det vil også være mulig å ta enkelte fag fra videregående skole i kombinasjon med arbeidsrettede tiltak for å fullføre en utdanning som fører til arbeid. Kvalifiseringsprogrammet skal imidlertid ikke brukes i ordinær utdanning som kan dekkes av studielån og stipend fra Statens lånekasse.

Kvalifiseringsprogrammet ble i innføringsfasen fra 2007 til 2010 finansiert gjennom et øremerket tilskudd til kommunene. Bevilgningen til formålet ble fra 2011 innlemmet i rammetilskuddet til kommunene. Antall deltakere i programmet var på dette tidspunkt, ved utgangen av 2010, om lag 8 800. Ved utgangen av 1. tertial 2015 var antall deltakere om lag 5 700.

Jeg viser til at kvalifiseringsprogrammet er en lovpålagt oppgave for kommunene og en ret-

tighet for de som fyller lovens vilkår. Arbeids- og velferdsdirektoratet gjennomfører kompetansehevende og andre tilretteleggende tiltak for å bidra til at kommunene ivaretar sitt ansvar på en god måte, herunder gjøre programmet tilgjengelig for alle i målgruppen. Dette arbeidet følges videre opp i 2015.

7. Stortinget ber regjeringen styrke tiltaket Jobbsjansen, slik at flere får hjelp til å komme i arbeid.

Jobbsjansen retter seg mot alle innvandrere i alderen 18-55 år som ikke har tilknytning til arbeidslivet, som har behov for grunnleggende kvalifisering, og som ikke er omfattet av eksisterende ordninger. Hjemmeværende innvandrerkvinner som ikke er avhengige av økonomisk sosialhjelp, er en prioritert målgruppe for Jobbsjansen.

Barne-, likestillings- og inkluderingsministeren deler representantenes vurdering av at Jobbsjansen er et godt virkemiddel for å få flere ut i jobb. Hun viser til at Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett 2015 foreslo en utvidelse av Jobbsjansen i utvalgte kommuner. Forslaget innebærer grunnleggende kvalifisering for foreldre i lavinntektsfamilier med de samme rammene som introduksjonsprogrammet. Familie-gjenforente til nordiske statsborgere vil prioriteres. Forsøket skal bidra til økt deltakelse i arbeidslivet, særlig for kvinner. Regjeringen foreslo i Revidert nasjonalbudsjett 2015 å øke bevilgningen til forsøket med 5 mill. kroner. Tiltaket inngår i *Barn som lever i fattigdom. Regjeringens strategi (2015-2017)* (tiltak 47b), som ble lagt fram 6. mai 2015.

8. Stortinget ber regjeringen utvide ordningen med gratis kjernetid i barnehage og SFO.

Tiltak som bedre moderasjonsordninger og gratis kjernetid for fire- og femåringer fra familier med lav inntekt, vil bidra til høyere barnehagedeltakelse.

Kunnskapsministeren viser til at Stortinget i 2015 innfører en ny nasjonal ordning med gratis kjernetid i barnehage for 4- og 5-åringer fra lavinntektsfamilier. Barna vil etter endringen tre i kraft få tilbud om gratis opphold i barnehage. Dette er et tiltak som trolig når de familiene der økonomien er avgjørende for ikke å velge barnehage. Alle 4- og 5-åringer i familier med inntekt under 405 000 kroner vil ha rett på gratis kjernetid ved innføringen 1. august 2015. Tiltaket inngår i *Barn som lever i fattigdom. Regjeringens strategi (2015-2017)* (tiltak 14a). Den nye ordningen med gratis kjernetid må ses i sammenheng med den nye nasjonale ordningen med minstekrav til reduksjon i foreldrebetaling for

lavinntektsfamilier, som innebærer at alle husstander med inntekt på under 473 000 kroner vil ha rett på en reduksjon i foreldrebetalingen, og at foreldrebetalingen maksimalt skal utgjøre seks prosent av familiens person- og kapitalinntekt (tiltak 15 i strategien).

Høsten 2013 ble det også startet et forsøk med gratis deltids plass i aktivitetsordningen (skolefritidsordningen (SFO)). Formålet med forsøket er å se om gratis aktivitetsskole (AKS) kan gi elever bedre forutsetninger for å lykkes i skolen, og om det kan føre til at skolekretsen blir mer attraktiv. Forsøket blir gjennomført for elever på 1.-4. trinn på Mortensrud skole i Oslo. Kommunen har parallelt jobbet med kompetanseheving av ansatte på AKS Mortensrud, og innført en rekke læringsfremmende aktiviteter. Kommunen har som mål at forsøket kan legge til rette for at elever får bedre forutsetninger for å lykkes i skolen, og at undervisning, leksehjelp og aktivitetsskolen samlet gir bedre læringsutbytte. Forsøket med gratis deltids plass i aktivitetsskolen, som en del av Handlingsprogram Oslo Sør, blir ført videre med en bevilgning på til sammen 4,2 mill. kroner i 2015 over budsjettene til Kunnskapsdepartementet og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Forsøket evalueres. Tiltaket inngår i *Barn som lever i fattigdom. Regjeringens strategi (2015-2017)* (tiltak 17).

9. Stortinget ber regjeringen styrke bostøtteordningen for barnefamilier.

Regjeringen ønsker en god og fleksibel bostøtteordning. Formålet med bostøtten er å sikre personer med lave inntekter og høye boutgifter en egnet bolig. Bostøtten bidrar til å øke botryggheten for 28 000 husstander med barn. Kommunal- og moderniseringsministeren viser til at bostøtten ble forbedret ved siste årsskifte gjennom økte grenser for boutgifter. I *Barn som lever i fattigdom. Regjeringens strategi (2015-2017)* har Regjeringen signalisert at den vil vurdere ytterligere styrking av bostøtten (tiltak 12). Det vil være naturlig å se på dette i forbindelse med statsbudsjettarbeidet.

10. Stortinget ber regjeringen sikre at alle barn har tilgang på utstyrlån til fritidsaktiviteter og at barn fra økonomisk vanskeligstilte familier har tilgang på ordninger tilsvarende opplevelseskort, organisert enten i regi av det offentlige eller i regi av frivillige organisasjoner.

Regjeringens mål er at alle barn, uavhengig av foreldrenes økonomi, skal ha mulighet til å delta jevnlig i minst en organisert fritidsaktivitet. Denne målsettingen er nedfelt i *Barn som lever i*

fattigdom. Regjeringens strategi (2015-2017). Barne-, likestillings- og inkluderingsministeren har invitert KS, Frivillighet Norge og idretten til et møte for å få etablert dette som et felles mål (tiltak 39 i strategien). Løsningen for å nå barn vil variere fra kommune til kommune, og frivillige organisasjoner og idretter som allerede får offentlig støtte forventes å bidra i de ulike løsningene.

I 2014 ble en ny nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom etablert. Barne-, likestillings- og inkluderingsministeren opplyser at innsatsen innenfor ordningen i inneværende regjeringsperiode er styrket med nær 100 mill. kroner. Etter forslag fra Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett 2015 er ordningen styrket med ytterligere 10 mill. kroner (tiltak 28 i *Barn som lever i fattigdom. Regjeringens strategi (2015-2017)*). Tilskuddsordningen Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn er styrket med 5 mill. kroner i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2015 (tiltak 29 i *Barn som lever i fattigdom. Regjeringens strategi (2015-2017)*). Sistnevnte tilskuddsordning retter seg inn mot inkludering av utsatte barne- og ungdomsgrupper og -miljø i levekårsutsatte områder i de større byene. Begge ordninger tilrettelegger for inkludering og deltakelse i ferie- og fritidsaktiviteter for barn og ungdom fra økonomisk vanskeligstilte familier. Utstyrs-lagre og opplevelseskort kan etableres med støtte fra disse ordningene.

Jeg viser til at kommunene også kan søke om tilskudd til denne typen tiltak innenfor ordningen for å forebygge og redusere fattigdom blant barn, unge og barnefamilier som er i kontakt med de sosiale tjenestene i arbeids- og velferdsforvaltningen (tiltak 30 i *Barn som lever i fattigdom. Regjeringens strategi (2015-2017)*).

11. Stortinget ber regjeringen styrke tilbudet om støtte til ferie for barn i økonomisk vanskeligstilte familier.

Barne-, likestillings- og inkluderingsministeren viser til at alle landets kommuner kan søke om midler til ferietiltak for fattige, barn, ungdom og familier gjennom nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom, som etter Revidert nasjonalbudsjett 2015 er økt til 147 mill. kroner (tiltak 28 i *Barn som lever i fattigdom. Regjeringens strategi (2015-2017)*). En stor andel av midlene går til ferieaktiviteter for barn og ungdom. Det gis også øremerkede tilskudd til Ferie for alle i regi av Røde Kors. Tilskuddet til Ferie for alle ble styrket med 3,5 mill. kroner for tilskuddsåret 2015, og er nå på totalt 11 mill. kroner.